

Република Србија
ЦЕНТАР ЗА ПРОМОЦИЈУ НАУКЕ

Београд, Макензијева 24

Број: 1052/16-2

25.8.2016. године

На основу члана 3. а у вези члана 14. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС“, бр. 101/05, 91/15, даље: Закон), Управни одбор на седници одржаној дана 25.8.2016. године донео је

**ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ
У ЦЕНТРУ ЗА ПРОМОЦИЈУ НАУКЕ**

Основне одредбе

Члан 1.

Правилником о безбедности и здрављу на раду (даље: Правилник) уређују се права, обавезе и одговорности запослених и ангажованих лица (у даљем тексту: запослени) у Центру за промоцију науке (даље: Центар) и Центра, у складу са одредбама Закона.

Обавезе и одговорности Центра

Члан 2.

Центар је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Центар се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице.

У случају настанка повреде на раду због неуобичајених и непредвидивих околности које су изван контроле Центра или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим настојањима нису могле избећи, Центар није одговоран у смислу Закона.

Члан 3.

Центар је дужан да:

- актом у писменој форми одреди лице за безбедност и здравље на раду;
- запосленом одреди обављање послова на радном месту на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- обавештава запослене о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан рад;
- оспособљава запослене за безбедан и здрав рад;
- обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;

- обезбеди одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
- обезбеди пружање прве помоћи, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених;
- обезбеди мере заштите од пожара, спасавање и евакуацију у складу са посебним законом,
- спроводи друге активности у складу са законом.

Оспособљавање запослених

Члан 4.

У складу са одредбама Закона, Центар је дужан да упозна све запослене са условима рада и опасностима везаним за послове, односно радно место и да спроведе оспособљавање запослених за безбедан рад, како пре распоређивања на радно место тако и у току рада.

Члан 5.

Пре распоређивања на његово радно место, Центар је дужан да упозна запосленог са:

1. Начином рада у Центру уопште, а посебно са организацијом посла и безбедним начином рада. Таква организација рада подразумева:
 - долазак на радно место,
 - кретање на радном месту и у радној околини,
 - начин и поступак обављања радних активности;
2. Општим и посебним прописима, мерама и упутствима из области безбедности и здрављу на раду, као и обавези да се при раду морају придржавати истих, са последицама које могу да наступе због непридржавања мера безбедности и здравља на раду;
3. Личним и колективним заштитним средствима, опремом и уређајима за безбедност на раду, које је запослени дужан да користи на радном месту, са начином њихове употребе и наменским коришћењем;
4. Правима и дужностима у области безбедности и здравља на раду и са осталим мерама које могу да буду од значаја за безбедан и здрав рад.

Члан 6.

Центар је дужан да врши стално оспособљавање и употпуњавање знања запослених из области безбедности и здравља на раду и у току рада, а нарочито приликом:

- измене начина рада који са собом носи потенцијалне опасности на раду,
- увођења новог средства за рад,
- реконструкције или адаптације радног простора,
- промене организације или услова рада,
- премештаја запосленог на друго радно место.

Члан 7.

Оспособљавање запослених из области безбедности и здравља на раду састоји се из теоријског и практичног дела.

Оспособљавање се врши за све категорије запослених на свим радним местима.

Члан 8.

Теоријско оспособљавање запослених за безбедан рад врши се путем предавања или коришћењем писаног материјала.

Теоријско оспособљавање, у зависности од послова (радних места) и извора опасности, обухвата нарочито:

- основе безбедности и здравља на раду и разлоге због којих се она спроводи,
- нормативно уређивање безбедности и здравља на раду,
- права запослених и њихове обавезе у вези са безбедношћу и здрављем на раду и начин остваривања тих права као и последице у случају евентуалног кршења прописа из безбедности на раду,
- начин пружања самопомоћи и основе пружања прве помоћи у случају хаварије и других појава које могу угрозити већи број запослених.

Члан 9.

Провера теоријске оспособљености обавља се по извршеном оспособљавању запослених које се врши путем попуњавања тестова у писаној форми. Тест сачињава Центар или предавач.

Доказ о извршеној провери знања је попуњени записник, тест, као и потпис запосленог, лица за безбедност и здравље на раду и Центра у прописаној евиденцији о запосленима оспособљеним за безбедан рад.

Члан 10.

Практично оспособљавање запослених врши се у радно време на њиховом радном месту. Оспособљавање обавља лице кога одредби директор Центра и састоји се од показивања практичног знања запосленом на конкретном радном месту на ком ће запослени радити.

Практично оспособљавање запослених се састоји од:

- упознавања запослених са условима за безбедан рад на конкретном радном месту,
- упознавања са правилним начином коришћења опреме за рад, уређаја и инсталација и алата,
- упознавања са потенцијалним врстама опасности и штетности који су присутни на радном месту,
- упознавања са начином употребе личних заштитних средстава и колективне заштите, безбедним кретањем на раду и употребом техничких помагала.

Доказ о извршеном практичном оспособљавању представља записник са потписима запосленог, лица за безбедност и здравље на раду и послодавца у прописаној евиденцији о запосленима оспособљеним за безбедан рад.

Члан 11.

Запослени који према оцени испитивача не покаже довољну оспособљеност, мора се и даље подвргавати оспособљавању.

Ако и након поновљеног поступка оспособљавања не покаже задовољавајућу оспособљеност, запослени не може да се распореди на радно место за које је оспособљаван.

Права и обавезе запослених

Члан 12.

Запослени су дужни да се придржавају одредаба закона и подзаконских аката, овог правилника, других упутстава и наредби донетих у циљу спровођења мера за безбедан и здрав рад.

Члан 13.

Запослени има право:

- да Центру даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду,

- да контролише своје здравље према ризицима радног места у складу са прописима о здравственој заштити.

Члан 14.

Ако примети недостатке, кварове и друге појаве које би могле да угрозе његову безбедност и здравље на раду, безбедност и здравље запослених, као и имовину Центра, запослени је дужан да обавести лице надлежно за послове за безбедности и здравље на раду, свог непосредног руководиоца, а по потреби и директора Центра.

Члан 15.

Запослени има право да одбије да ради ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде.

Запослени може да се писаним захтевом обрати Центру ради предузимања мера, које по мишљењу запосленог, нису спроведене.

У случају одбијања рада запосленог, Центар је дужан да утврди да ли је поступак запосленог оправдан или не и то:

- да ли постоји непосредна опасност по запосленог,

- да ли је непосредна опасност наступила услед неспровођења прописаних мера за безбедан и здрав рад,

- који је, евентуално, други случај наступио због ког је запослени одбио да ради.

Ако утврди да је захтев запосленог оправдан, Центар је дужан да најхитније предузме мере:

- да обезбеди да на послу на коме је запослени одбио да ради не дође до повреде осталих запослених,

- да се непосредна опасност по живот и здравље запослених што пре отклони,

- да се запослени распореди да обавља друге послове који одговарају његовом нивоу и врсти образовања,

– да се обезбеди повратак запосленог на његове послове и задатке, пошто се непосредна опасност отклони.

Ако Центар не поступи по овом захтеву у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у описаним случајевима, а Центар сматра да захтев запосленог није оправдан, Центар је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Члан 16.

Када му прети непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да напусти радно место, радни процес, односно радну околину. У таквом случају, запослени није одговоран за штету коју проузрокује Центру.

Члан 17.

Запослени је дужан да примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи средства за рад и опасне материје, да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље, као и безбедност и здравље других лица.

Члан 18.

Запослени под утицајем алкохола и других опојних или наркотичних средстава не сме започети, односно наставити рад.

На захтев Центра, запослени је дужан да се подвргне провери да ли је под утицајем алкохола или других средстава зависности.

Оваква провера врши се тако што се запослени упућује у надлежну медицинску установу по поступку утврђеном прописима о безбедности саобраћаја.

Проверу запосленог да ли је под утицајем средстава зависности врши лекар специјалиста.

Упућивање у медицинску установу врши Центар.

Ако запослени одбије да се подвргне провери да ли је под утицајем алкохола или других средстава зависности, на захтев лица надлежног за послове за безбедности и здравље на раду, свог непосредног руководиоца, односно другог руководиоца организационе јединице, мора се одмах удаљити са свог радног места.

Члан 19.

Директор Центра може да упути запосленог на лекарски преглед.

Периодичним лекарским прегледом запослених утврђује се здравствено стање запосленог и даје оцена о испуњавању услова за даљи рад на одређеним пословима.

Запослени је дужан да се одазове позиву упућивања на лекарски преглед.

Запослени који се поновљен захтев Центра не обави лекарски преглед, а то не оправда, чини тежу повреду радне обавеза.

Члан 20.

Запослени може бити удаљен са посла због теже повреде радних обавеза у вези са мерама за безбедан и здрав рад и ако:

–Одбије да ради по прописима, упутствима, наређењима Центра, а постоји могућност а наступи опасност по његову безбедност или безбедност и здравље других запослених,

–Ако се не подвргне провери стручне оспособљености за безбедан и здрав рад на који га упути Центар,

–Ако не извара друге дужности предвиђене законом, подзаконским актима и овим правилником.

Члан 21.

Запослени је дужан да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, затим средства и опрему за личну заштиту на раду, као и да у случају уочених недостатака извести Центар или друго овлашћено лице.

Пре напуштања свог радног места, запослени је дужан да радно место и средства за рад остави у стању које не угрожава друге запослене.

Члан 22.

Запослени има обавезу да сарађује са Центром и лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту запосленог.

Члан 23.

Запослени који болује од болести која се без пријаве тешко може лекарски утврдити или има такве здравствене недостатке који би у току рада могли представљати опасност по њега и околину, дужан је да о томе упозна лице надлежно за послове за безбедности и здравље на раду, свог непосредног руководиоца, а по потреби и директора Центра.

У том случају, дужан је да се одмах обрати лекару надлежне здравствене службе.

Посебна заштита жена, омладине и инвалида

Члан 24.

Запослена жена за време трудноће не може да ради на пословима који су, по налазу надлежног здравственог органа, штетни за њено здравље и здравље детета, а нарочито на пословима који захтевају подизање терета или на којима постоји штетно зрачење или изложеност екстремним температурама и вибрацијама.

Центар може да изврши прерасподелу радног времена запосленој жени за време трудноће и запосленом родитељу са дететом млађим од три године живота или дететом са тежим степеном психофизичке ометености - само уз писану сагласност запосленог.

Члан 25.

Запослени млађи од 18 година живота не може да ради:

–на пословима на којима се обавља нарочито тежак физички рад, рад под земљом, под водом или на великој висини,

–на пословима који укључују излагање штетном зрачењу или средствима која су отровна, канцерогена или која проузрокују наследна обољења, као и ризик по здравље због хладноће, топлоте, буке или вибрације,

– на пословима који би, на основу налаза надлежног здравственог органа, могли штетно и са повећаним ризиком да утичу на његово здравље и живот с обзиром на његове психофизичке способности.

Запослени између навршене 18. и 21. године живота може да ради на пословима из става 1. алинеје 1. и 2. овог члана Правилника само на основу налаза надлежног здравственог органа којим се утврђује да такав рад није штетан за његово здравље.

Члан 26.

Запосленом инвалиду рада Центар је дужан да обезбеди обављање послова према преосталој радној способности.

Запосленом код кога је, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању, утврђено да постоји опасност од настанка инвалидности на одређеним пословима, Центар је дужан да обезбеди обављање другог одговарајућег посла.

Организовање послова безбедности и здравља на раду

Члан 27.

Центар је дужан да актом у писаној форми одреди лице за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Лице које је одређено за обављање послова безбедности и здравља на раду треба да обавља следеће радње:

- да учествује у припреми акта о процени ризика,
- да учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада,
- да врши контролу и да даје савете Центру у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду,
- да организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине,
- да организује превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад,
- да предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месту са повећаним ризиком,
- да свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду,
- да прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање,
- да припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад,
- да припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену,
- да сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду,
- да води евиденцију у области безбедности и здравља на раду,
- да забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог.

Лице за безбедност и здравље на раду је дужно да у писменој форми извести Центар о забрани рада из алинеје 13. става 1. овог члана.

Члан 28.

Центар је дужан да омогући лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са Законом, подзаконским актима и Правилником, као и да му омогући приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Лице за безбедност и здравље на раду непосредно је одговорно Центру и не може трпети штетне последице ако свој посао обавља у складу са Законом. Оно је дужно да се континуирано усавршава и употпуњава своје знање из области безбедности и здравља на раду.

Средства и опрема за личну заштиту

Члан 29.

Центар је дужан да због испуњења примене превентивних мера заштите од опасности или штетности, као и због отклањања или смањења ризика од настанка повреде на раду или оштећења здравља запослених изда па употребу средстава и опрему за личну заштиту на раду, у складу са одговарајућим подзаконским прописима и Актом о процени ризика.

Центар је дужан да врши сталну контролу примене коришћења средства и опреме за личну заштиту на раду. Ову контролу, осим послодавца, дужни су да спроводе и лице одређено за обављање послова безбедности и здравље на раду, као и непосредни руководиоца запослених.

Члан 30.

Послодавац запосленима може дати на употребу средства и опрему за личну заштиту на раду само ако је иста израђена у складу са прописима о безбедности производа, као и уколико одговара постојећим условима на радном месту и у радној околини. Таква средства и опрема мора да буде наменски израђена за отклањање или смањење ризика на радном месту и не смеју повећавати постојеће или производити нове ризике за безбедност и здравље на раду. Иста мора да одговара специфичним захтевима на радном месту и здравственом стању запосленог и да буде тако израђена да их запослени могу правилно и на једноставан начин користити и после подешавања, поправке или дораде.

Средства и опрему личне заштите, запослени одржавају сами у складу са својим знањем, док је за сложеније радње потребне за њихово одржавање задужен Центар.

Пружање прве помоћи

Члан 31.

За пружање прве помоћи, радници се оспособљавају на курсевима прве помоћи које организује служба медицине рада.

На курсу прве помоћи запослени се оспособљавају да у случају повреде на раду или наглог обољевања лица на раду, могу ефикасно, брзо и на правилан начин да пруже потребну прву помоћ.

Директор може да писаним путем одреди лице одговорно за пружање прве помоћи.

Члан 32.

У случају колективне несреће, елементарне непогоде, пожара или експлозије, Центар је дужан да организује и обезбеди евакуацију и спасавање запослених.

Евакуација и спасавање запослених организује се преко лица оспособљених за њихову евакуацију и спасавање.

Члан 33.

Повређеном и нагло оболелом раднику на раду обезбеђује се брзо пружање прве помоћи на лицу места, а у складу са савременим методама пружања прве помоћи.

Упоредо са пружањем прве помоћи повређеном и нагло оболелом раднику, ако је то потребно, обавештава се служба медицине рада или се позива служба хитне помоћи.

Члан 34.

Центар је дужан да обезбеди ормарић за прву помоћ који се мора налазити на видном и приступачном месту. У ормарићу мора да се налази потребан санитарски материјал за пружање прве помоћи.

Ормарић се стално мора одржавати у уредном стању. Забрањено је у такав ормарић стављати материјал и предмете који се не сматрају санитарским материјалом.

Ормарић за прву помоћ мора бити у белој боји, са знаком црвеног крста, а на њему обавезно морају да буду истакнути:

- адреса и број телефона најближе здравствене установе и
- имена запослених оспособљених и одређених за пружање прве помоћи.

Евиденције из области безбедности и здравља на раду

Члан 35.

Центар је дужан да води и чува евиденције из области безбедности и здравља на раду, у складу са Законом и правилником којим се уређује евиденцијама у области безбедности и здравља на раду.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 36.

Ступањем на снагу овог правилника престају да важе одредбе Правилника о безбедности и здрављу на раду број 48/11 од 14.2.2011. године.

Члан 37.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања на огласној табли Центра.

ПРЕДСЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА

Др Богољуб Зечевић

